

"Üçüncüsü: Üslûb-u âlîdir. Sekkâkî ve Zemaşerî ve İbn-i Sina'nın bazı muhteşem kelâmları gibi..." Bu zatların kelamlarından örnekler verebilir misiniz?

"Üçüncüsü: Üslûb-u âlîdir. Sekkâkî ve Zemaşerî ve İbn-i Sina'nın bazı muhteşem kelâmları gibi... Veyahut şu kitabın mealindeki Arabiyy-ül ibare, lasiyyema Makale-i Sâlise'deki müşevveş fakat muhkem parçaları gibi. Zira mevzuun ulviyeti şu kitabı üslûb-u âlîye ifrağ etmiştir. Yoksa benim san'atımın tesiri cüz'îdir."(1)

Üstadın **"Elhasıl: Eğer İlahiyat ve usûlün bahis ve tasvirinde isen, şiddet ve kuvvet ve heybeti tazammun eden üslûb-u âlîden ayrılmamak gerektir"** ifadesinden herkes ve bu arada söz konusu üç alimin her zaman ilahiyatta konuşup yazarken üslub-u âli kullandıkları anlaşılmalıdır. **"Üslûb-u âlîden ayrılmamak gerektir"** cümlesi de bunu göstermektedir.

Bu bakımdan denilebilir ki, **"İlahiyatla ilgili her üslup âli olmadığı gibi, her âli üslup da ilahiyata mahsus değildir."**

Ancak her bir üslubun yeri başkadır. Yerli yerince kullanılmasında, hakikatin arz-ı endam etmesi açısından çok önemlidir. Bu açıklamalardan anlaşılıyor ki, Üstad'ın **"Sekkâkî, Zemaşerî ve İbn Sina'nın..."** demesi, sadece ilahiyat konusunda değil, başka konularda da olabilir. Mesela: Sekkâkî'nin **"Miftahu'l-Ulum"** adlı eserinde belagatla ilgili tasvirlerindeki ifadeleri genel olarak "üslub-u âli" türündendir.

Keza Zemaşerî'nin **"Keşşaf"** tefsirinde ve **"Esasu'l-belagat"** isimli eserinde, İbn Sinan'ın **"Kanun"**unda ve diğer felsefi eserlerinde bu üslubu görmek mümkündür.

Bununla beraber, Üstad, bu üç âlimin üslub-u âlilerinden söz ederken, onların bütün sözlerinde değil, yalnız bazı sözlerinde kaydını koyuyor. **"Sekkâkî ve Zemaşerî ve İbn-i Sina'nın bazı muhteşem kelâmları gibi..."**(2) şeklindeki ifadesinden bunu açıkça görebiliriz.

Hülasa: Bu zatların bazı sözlerinde **üslub-u âli** özellikleri vardır. Fakat onların eserlerinden numuneler gösterilse de bu defa özellikleri sayıp ortaya koymak gerekir ki, uzun bir çalışmayı gerekli kılar.

Kaldı ki, Arapçadan bazı tercümeler yazılsa yine de matlup hasil olmaz...

Dipnotlar:

(1) bk. [Muhakemat. İkinci Makale \(Unsuru'l-Belâgat\).](#)

(2) bk. [age.](#)